

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Congressen

Liefde in tijden van verandering

Jaarcongres NVRG

[Haarlem, 15 september 2017]

Cathy Harder

Het jaarlijkse NVRG-congres vindt plaats in de Philharmonie, een prachtig gebouw in Haarlem. Het onderwerp 'Liefde in tijden van verandering' maakt mij nieuwsgierig. Ik mijmer over de betekenis van deze titel. In welke context zal men de liefde plaatsen, alleen in liefdesrelaties of ook in de veranderende maatschappij waar mensen op de vlucht zijn voor oorlog en geweld? Zal vandaag aandacht besteed worden aan situaties waarin de liefde onder druk staat?

Erik van der Elst, dagvoorzitter en systeemtherapeut bij het Lorentzhuis, opent de dag met een muzikale verassing. Hij komt zingend op en de toon van de dag is meteen gezet. De aandacht is getrokken en hij krijgt een staande ovatie. Muziek verbindt en raakt. Na een welkomstgroet neemt de interim-voorzitter van de NVRG, Rik Mentjox, het woord. Hij schetst in vogelvlucht waarmee de vereniging zich het afgelopen jaar heeft beziggehouden.

De NVRG draait op vrijwilligers en heeft een professioneel ondersteunend bureau. Er worden voor diverse afdelingen mensen gezocht die willen meehelpen ons vak en de vereniging op allerlei manieren vorm te geven. Het zet aan tot nadenken: op welke wijze kan ik mijn steentje bijdragen bij het vele werk dat de vereniging verzet?

Lieven Migerode, klinisch psycholoog en systeemtherapeut bij Context, centrum

voor relatie-, gezins- en sekstherapie, neemt ons mee in een betoog hoe we de liefde kunnen begrijpen. Liefdevol met elkaar omgaan zou een antwoord kunnen zijn op moeilijkheden in relaties en gezinnen omdat lijden zich niet makkelijk laat veranderen. Aan de hand van afbeeldingen van de seizoenen met bijhorende klassieke muziek begint Migerode zijn betoog. Als we het hebben over de liefde, dan kiezen wij niet de liefde maar is het de liefde die ons vindt. Het enige wat wij hoeven te doen, is de liefde onderhouden. De seizoenen in zijn betoog symboliseren de fases in een liefdesrelatie.

Volgens Migerode is de mens voor de liefde uitgerust. Liefde is afstemmen, net zoals de muzikant afstemt op de luisteraar. Luisteren en elkaar horen zijn ingewikkelde processen. Hij betoogt dat in gescheiden en nieuw samengestelde gezinnen het fenomeen van afstemmen in zijn veelvoud aanwezig is.

Migerode neemt ons mee in zijn betoog hoe angst ons in de greep kan houden. Angst werkt belemmerend en houdt daarvoor veranderingen tegen die goed zijn voor de ontwikkeling. Liefde is vertrouwen, loslaten en je angst overwinnen. Liefde en verandering zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Liefde doet ons groeien en beseffen dat we er toe doen in deze wereld. Migerode eindigt zijn betoog met de vraag of het liefde in tijden van verandering is of dat het de liefde is die tijden verandert?

De tweede spreker is Avinasch Changa, oprichter en directeur bij WeMakeVR in Amsterdam. Nieuwe technologieën doen hun intrede in de gezondheidszorg, zoals *virtual reality*. In eerste instantie is het

Liefde in tijden van verandering

moeilijk te begrijpen wat de meerwaarde van dit onderwerp is voor het congres. Wat heeft het met liefde te maken? Het is wel duidelijk dat het met veranderingen te maken heeft en dat het invloed kan uitoefenen op onderlinge relaties. De wereld om ons heen digitaliseert in een zeer rap tempo. In de gezondheidszorg wordt geëxperimenteerd met digitaliseren, zoals e-health modules aanbieden en het ontwikkelen van sociale robots.

Na een inspirerende presentatie over het gebruik van *virtual reality* en de toepassingen in de gezondheidszorg, nodigt Changa ons uit om kritisch mee te denken over de betekenis ervan voor ons vak. Tijdens diverse gesprekken met congresleden merk ik dat *virtual reality* mij uitnodigt om nieuwsgierig te zijn. Tegelijkertijd ben ik wat terughoudend, misschien voor het onbekende of omdat nog onvoldoende valt te overzien wat de impact ervan zal zijn op de relaties. Werkt het nog meer individualisering in de hand of brengt het een toegevoegde waarde waardoor onderlinge relaties verstevigd worden?

De volgende sprekers zijn Margreet Visser, klinisch psycholoog en psychotherapeut bij kinder- en jeugdtraumacentrum van Kenter Jeugdhulp, en Justine van Lawick, systeemtherapeut, klinisch psycholoog en psychotherapeut bij het Lorentzhuis. Zij nemen ons mee in het onderzoek naar de effecten van het project 'Kinderen uit de knel'. Tijdens deze presentatie betogen ze hoe belangrijk het is om het netwerk te betrekken in vechtscheidingen als er over vergeving en verzoening gesproken wordt. Het is belangrijk ons te realiseren dat systeemtherapeuten altijd zoveel mogelijk belangrijke personen moeten betrekken bij de behandeling, dus ook bij vechtscheidingen.

Na de zeer verzorgde lunch is het tijd voor de workshops. Tijdens de workshop

van Sabine Vermeire, orthopedagoog en systeemtheoretisch psychotherapeut bij de Interactie-Academie, wordt het thema 'Liefde in tijden van verandering' inzichtelijk gemaakt middels video-opnames waarin een moeder praat over de liefde voor haar dochter. Deze liefde kwam onder druk te staan door moeders persoonlijke problematiek van alcoholverslaving met bijhorende schaamte- en schuldgevoelens. Onze cliënten kampen vaak met dergelijke gevoelens omdat ze niet aan de maatschappelijke verwachtingen kunnen voldoen.

Tijdens de workshop daagt Vermeire ons uit om aan de slag te gaan met opdrachten waarin we zelf aanvoelen hoe bepaalde verwachtingen van buitenaf aan ons worden opgelegd. Zij behandelt niet alleen de mooie, rooskleurige kant maar ook de andere kant van de liefde.

Na de pauze geeft Vermeire nog een plenaire lezing over liefde onder druk. Er zijn vele dominante opvattingen over de liefde tussen ouder en kind die door diverse kanalen zoals de media gevoed worden. Als je daar niet aan kan voldoen, sluipt het gevoel van falen en schuld de relatie binnen. Mensen gaan elkaar bestrijden, geven elkaar de schuld waardoor ze elkaar niet meer kunnen zien als steunbron. Tijdens de voorafgaande workshop is dit onderwerp aan de hand van oefeningen invoelbaar gemaakt. Mijns inziens is het ook leuk om dit samen met het breder publiek te doen zodat er meer interactie ontstaat.

Als ik naar een congres ga, wil ik geïnspireerd en geënthousiasmeerd met verschillende thema's aan de slag kunnen gaan. Het thema 'Liefde in tijden van verandering' is goed gekozen. Wanneer we met veranderingen te maken krijgen, komen relaties onder druk te staan door maatschappelijke opvattingen. Wat mijns

Liefde in tijden van verandering

inziens nog aan bod had kunnen komen, is hoe we met geopolitieke veranderingen omgaan. Wat met mensen die op de vlucht zijn en vreselijke dingen hebben meegemaakt? Hoe gaan we om met de polarisatie in onze maatschappij, met verlies en rouw?

Als vereniging moeten we evolueren en meer gebruik maken van de nieuwe technologische ontwikkelingen zoals de *virtual reality*, die vele mensen op het congres enthousiast heeft gemaakt. Congresleden gaven het belang aan van zorgvuldig onderzoek naar wat de meerwaarde zou kunnen zijn voor ons werk. Het maakt mij

nieuwsgierig hoe we daaraan vorm kunnen geven. Input voor deze ontwikkeling moet vanuit onszelf komen zodat ontwikkelaars als Avinash Changa samen met mensen uit het werkveld aan de slag kunnen.

Het congres was een succes alleen al door de opkomst van ruim vijfhonderd leden. Het bracht verbinding en positiviteit, mooie fundamenten waarop de NVRG de komende jaren verder kan bouwen.

Cathy Harder is systeemtherapeut bij de Banjaard in Den Haag, LVB en complexe psychiatrie. E-mail: c.harder@dejutters.com.

Narratieve therapie in Wonderland

Studiedagen met David Epston & Kay Ingamells

Georganiseerd door het narratief, dialogisch en collaboratief collectief [Rotterdam, 9 en 10 oktober 2017]

Indra Bimmel & Tineke Haks

Op uitnodiging van het narratief, dialogisch en collaboratief collectief, zijn David Epston en Kay Ingamells vanuit Nieuw-Zeeland naar Worm in Rotterdam gekomen om twee dagen training te geven aan collega's. De eerste dag heeft een open inschrijving, de tweede is een masterclass voor opleiders.

Epston wordt vaak in een adem genoemd met Michael White als zijnde de grondleggers van de narratieve therapie. Epston is verbonden aan het Family Therapy Centre in Auckland (Nieuw-Zeeland) en White was tot zijn overlijden betrokken bij het Dulwich Centre in Adelaide (Zuid-Australië). Na de dood van White (april 2008) is Epston verder gegaan met het ont-

wikkelen van het narratieve gedachtegoed, waarbij hij een eigen beweging maakte, die tot andere plekken leidde. Recent is van zijn hand en die van twee collega's (David Marsden en Laura Markham) het boek *Narrative therapy in Wonderland – Connecting with children's imaginative know-how* (2017) verschenen. Een inspirerend boek met veel en ontroerend mooie casuïstiek.

Voor dit bezoek brengt Epston zijn collega Ingamells mee. Ook zij heeft al de nodige casuïstiek opgetekend en samen geven ze vaker les. Zij noemt zichzelf een leerling van Epston. Als Ingamells zichzelf voorstelt, benadrukt ze dat ze niet alleen een individu is maar ook iemand die in relatie tot haar familie en voorouders staat. Ze is geboren en getogen in Canada en in 2001 naar Nieuw-Zeeland verhuisd. Ze heeft ondervonden dat daar meer aandacht is voor het grotere gezinssysteem (*the extended family*). In 2003 ging ze in opleiding bij Epston en is ze mensen hoe langer hoe meer gaan zien als bewoners van verhalen. Ze ervaart narratieve therapie zowel als een kunst, als ook als een ambacht dat je met je hart vormgeeft.